

Сотиръ Яневъ

Съвременниятъ национализъмъ съ огледъ на българската държава

Културниятъ човѣкъ, безъ разлика на вѣра и народностъ, трѣбва да бѫде съвремененъ, но трѣбва да се знае предварително, че съвремеността още не е модернизъмъ. Да имашъ чувство за проблемите на времето, да долавяшъ дѣлбоките промѣни въ стопанството и отраженията имъ върху духовния животъ, да долавяшъ секретните знаци на една перманентна и на първо време невидима революция, която се извѣршва въ глубините на човѣшкия духъ, рожба на сложните обществено-устройствени форми и общежития, каквито сѫ държавитѣ, националните и идеини общности, това значи да си скроменъ сътрудникъ на развитието, и всѣкога да бѫдешъ съ часовникъ-барометъръ въ рѣка. Това значи да си съвремененъ, а следователно и истински културенъ човѣкъ. Модернизъмът има нѣщо общо съ съвремеността, но произхожда отъ модата, т. е. онova ново, което идва да замѣни традиционното за момента. Модата крие въ себе си всѣкога една художествена дѣрзостъ, понѣкога безсмыслици, прекомѣрни увлѣчения и евактуалантъ духъ. Такива съ приломитѣ на модернизма въ облѣклото, въ художественото творчество, а до нейде и въ идеитѣ. И затова въ областите на идеиния животъ, азъ бихъ, съ много основания, препоръчалъ замѣняне думата „модеренъ“ съ „съвремененъ“, защото съвремеността като стилъ е всѣкога по-критично отношение къмъ новото, което времето ни носи, отколкото идеиниятъ модернизъмъ на епохата. А времето е атмосферата за всички идеи. То ги ражда, стимулира ги за разцвѣтъ, следъ това имъ отнема влагата и слѣнцето, за да ги промѣни или окончателно хвѣрли въ историческия кошъ на забвението.

Подъ този законъ за промѣните въ идеите се намиратъ и идеята за нацията, на националната държава и доктрината на политическия национализъмъ.

Въпросътъ не е новъ. И не е само български. Всички народи, малки и голѣми, напреднали или закъснѣли въ техното развитие, сѫ копнѣли за своя собствена държава, създали сѫ я, имали сѫ я, но сѫ я загубили, стремялъ се отново да я създадатъ. Този стремежъ къмъ собствена държава е главния признакъ за политическата зрѣлостъ

